(دەرسی 10)

نان

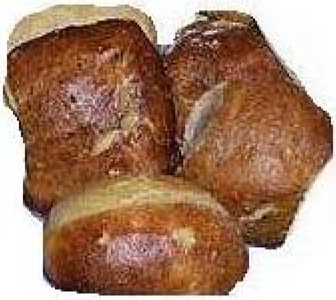

نان

نـ ا ن

بابە وەرە!
بابە نان !
بابە ئاو !

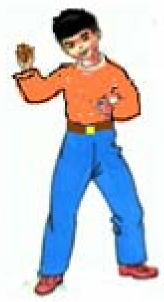

بابە وەرە!... بەبە نانی دەوێ.
بابە وەرە! ... بەبە ئاوی دەوێ .

بابە دێ .
بابە نان دێنێ .
بابە ئاو دێنێ .

دادە وەرە بڕوانە ! بابە نان دێنێ .
دادە وەرە بڕوانە ! بابە ئاو دێنێ .

ن   نـ

تـەمرینـی مـامۆسـتـا و قـوتـابـی

□□

نـ نـ نـ نـ نـ نـ
نـ نـ نـ نـ نـ نـ
نـ نـ نـ نـ نـ نـ

ن ن ن ن ن ن
ن ن ن ن ن ن
ن ن ن ن ن ن

تـەمرینـی دەنگ و دەنگبزوێن

نـا نـه نـۆ نێـ نـی نیـ
نـا نـه نـۆ نێـ نـی نیـ
نـا نـه نـۆ نێـ نـی نیـ

مامۆستا : ئەمانەی خوارەوە، (ڕستە)یان پێ دەگوترێت :

بابە نان دێنێ . دارا دار ئاو دەدا .

ـ ڕستە:

ئەگەر چەند وشە پێکەوە بێن و مانایەک بدەن، ڕستەیان لێ ساز دەبێت. وەک:

دارا دار ئاو دەدا.

ئەگەر تۆ بڵێی (دارا) ، من هەر ناوی(دارا)م گوێ لێ دەبێ. بەڵام ئەگەر بڵێی:

(دارا دار ئاو دەدا.) من دەزانم (دارا) کارێکی کردووە.

ئەمانەی خوارەوەش (ڕستە)ن :

دارا نان دێنێ. بابە دار ئاو دەدا. ڕێبەر و دارا ئاو دێنن .

لە ئاخری ڕستەدا (خاڵ)ێک دا دەندرێت.

پرسیار و وەڵام:
□□□□□□□□□□□□□□□□□

ـ کێ نان دێنێ ؟

ـ دارا چ دەکا ؟

ـ ڕێبەر و دارا چ دەکەن؟
□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

ـ ئەم ڕستەیە بخوێنەوە : دادە وەرە بڕوانە ، بابە نان دێنێ.

ــ لەم ڕستەیە دا وشەی (بڕوانە) بە ڕەنگی سوور نووسراوە. لە زمانی کوردیدا هاومانای دیکەی ئەم وشەمان هەیە، کێ بتوانێ دوو وشەی هاومانای ئەم وشەیەمان بۆ بدۆزێتەوە و بە زمان بیڵێ، هەزار ئافەرینی دایە و بابە و مامۆستا وەردەگرێت.

مامۆستا :

ـ [بڕوانە = سەیرکە = تەماشاکە]

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1ـ ئەمانەی خوارەوە چەند پیتن؟

2ـ لە چەند دەرسی ڕابوردوو دا چەندێک لەم پیتانەمان خوێندووە، ئەگەر بتوانی پیتە خوێندراوەکان بدۆزیتەوە و بە قەڵەمەکەت ڕەشیان بکەیت ، سەت ئافەرینی مامۆستا وەردەگریت.

نـ ن و جـ ج ـه ه

تـ ت د ئـ ۆ بـ ب

ر حـ ح یـ ی پ ز

ڕ ڵـ ڵ ێـ ێ

ـ ئەم ڕستەیە بخوێنەوە : دارا ڕابە ، وەرە ڕاوە .
لەم ڕستەیە دا وشەی (ڕابە) بە ڕەنگی سوور نووسراوە. لە زمانی کوردی دا هاومانای دیکەی ئەم وشەمان هەیە، کێ بتوانی یەک یان دوو وشەی هاومانای ئەم وشەیەمان بۆ بدۆزێتەوە و بیڵێ، هەزار ئافەرینی دایە و بابە و مامۆستا وەردەگرێت.

مامۆستا :
ـ [ڕابە = هەستە = بەرزەوە بە] یەک مانایان هەیە.

ـ ئەم ڕستەیە بخوێنەوە :

ڕێوی داوی دیوە .

ـ پرسیار:

1ـ ئەم ڕستەیە چ مانایەک دەبەخشێ ؟

2. ئایا پێت وایە ئەگەر ڕێوی داو ببینێ ، دە داو دەکەوێ؟
□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

ـ ئەمە بزانە :

ـ لە کوردستاندا ڕێوی بە داوێک دەگیرێت، کە پێی دەڵێن (تەڵە). بەڵام چونکە ئێمە لە سەرەتای فێربوون داین، چەلێ وشەی(تەڵە) هەر بەس لە ڕێی گوتن فێر دەبین.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

ـ پیتی یەکەمی ئەم وشانە بڵێ :

داو ... ڕاو ... ڕێوی ... نان ... باب ... دیوار ... برا ... ئاو ... ئارد ...
دەرمان ... بار ... ڕێ .. باران ... باری

ـ لە بەری(1) دا چەند وشەیەکمان نووسیوە ، بەڵام وشەکان پیتی ئاخریان داکەوتوە، سەیری بەری (2) بکە و پیتی داکەوتوو بدۆزەوە و لە سەر جێی خویانیان دابنێوە:

[illegible]	[illegible]
ڕێو......	ڕێوی
دیوا....	دیوار
ئار....	ئارد
دەرما...	دەرمان
ڕا...	ڕاو

(دەرسی 11)

ڕێواس

سێو

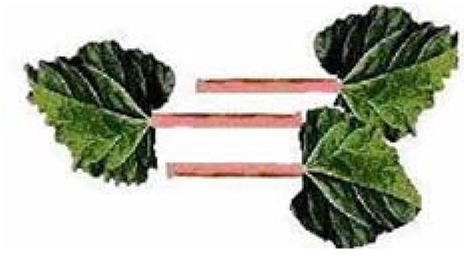

سێ ڕێواس

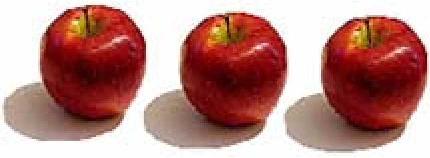

سێ سێو

سەیوان سارا

سارا سێو دێنێ .
سارا سێ سێوان دێنێ .

ساوان ڕێواس دێنێ .
ساوان سێ ڕێواسان دێنێ .

سارا سێو دەدا بە ساوان .
ساوان ڕێواس دەدا بە سارا.
باران دەبارێ .

س سـ

ڕێبەر وەرە !
وەرە ڕێبەر... بابە سێو دێنێ .
دادە وەرە !
وەرە دادە... بابە ڕێواس دێنێ .

بابە سێو دێنێ .

بابە ڕێواس دێنێ .

تـەمرينـی مـامۆستـا و قوتـابـی

سـ سـ سـ سـ سـ سـ
سـ سـ سـ سـ سـ سـ
سـ سـ سـ سـ سـ سـ

س س س س س س
س س س س س س
س س س س س س

تـەمرينـی دەنگ و دەنگبزوێنـە :

سا سه سیـ سی سێـ سێ
سا سه سیـ سی سێـ سێ
سا سه سیـ سی سێـ سێ

ماموستا : ئەم وشانە بخوێنەوە و بڵێ دەنگی یەکەمیان چییە:

سارا ـ ساوان ـ سەر ـ سیر ـ سێوە ـ سێو ـ

ـ دەنگی ئاخری ئەم وشانەی ژێروە چییە؟

ڕێواس ـ ڕێناس ـ ئەرەس ـ [ڕێناس و ئەرەس ناوی دوو برایانە]

ـ لە ژێری ژمارەی(1) دا چەند ڕستەمان نووسیوە. لە ژێری ژمارە(2)ش دا چەند ڕستەی دیکەمان نووسیوە. ڕستەکانی بەری(1) دەگەڵ ڕستەکانی بەری(2) لە یەک دەچن، بەڵام ئەگەر لێیان ورد ببنەوە ، جیاوازێکی گەورەیان لە نێوان دایە. تۆش ئەم جیاوازییانە فێر ببە.

(1)	(2)
باران دەبارێ .	باران نابارێ .
ساوان دێ .	ساوان نایە.
دارا دار ئاو دەدا.	دارا دار ئاو نادا .
ڕێوی داوی دیوە.	ڕێوی داوی نەدیوە.

ماموٚستا : پیتی داکەوتووی ماڵی بەتاڵی خشتەکان بدۆزەوە و لە سەر جێی خۆیانیان دابنێوە و ئافەرین لە ماموٚستا و دایەو بابە وەرگرە.

ساوان دەیدا بە سارا .

ڕ	ێـ	و	ا	

سارا دەیدا بە ساوان .

	ێـ	و

.... سێ سێوان دێنێ .

	ا	ر	ا

.... سێ ڕێواسان دێنێ.

	ـه	یـ	و	ا	ن

□□□

ـ ئەم دوو پیتانە پێکەوە دەبن بە چی ؟

تۆیش وەک نموونەی (1) پیتەکان لێک گرێ بدە و بیخوێنەوە :

(1) ئـ .... ا .... ئا ......

(2) بـ .... ا ....

(3) نـ .... ا ....

(4) سـ .... ا ....

□□□

ـ ئـەم پیتـە بـچكۆڵـەیـە، (بـ)ی بـچووكـی پـێ دەڵێن.

ئـەمـەش (ب)ی گـەورەی پـێ دەڵێن.

ـ سـەیری ئـەم پیتانـەی دیكـەش بكـە و بییـان خوێنـەوە :

نـ	ن
یـ	ی
سـ	س
ێـ	ێ

لـە بـەری ژمارە(1)دا دەنگێك و دەنگبزوێنێك دوور لـە یـەكتر هاتوون. هـەر ئـەو دوو پیتـە لـە بـەشی (2) دا پێكـەوە چـەسپاون. منداڵـەكان لـە بـەشی (1) دا دەنگ و دەنگبزوێنـەكـە دەخوێننـەوە و لـە بـەری (2)دا دەڵێن كـە ئـەم دەنگ و دەنگبزوێنـە بوونـەتـە چی .

(1)	(2)
□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□	□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
سـ .... ا	سا
سـ .... ە	سە
یـ .... ا	یا
یـ .... ە	یـە
نـ .... ا	نا
نـ .... ە	نـە

ـ ئەم پیتانە شێوەی گەورە و بچووکیان نییە و هەر یەک چەشنیان هەیە:

ڕ   د   و   ئـ   ر   ا

ـ ئەم دوو پیتانە پێکەوە دەبن بەچی؟
تۆیش وەک نموونەی یەک لە بەری چەپ دا بینووسە و بیخوێنەوە.

بـ .... ـە   ...... بـە ....

نـ .... ـە   ....

یـ .... ـە   ....

سـ .... ـە   ....

ـ ئەم دوو پیتانەی ژێرەوە پێکەوە دێن، بەڵام پێکەوە ناچەسپێن؛ ئەم دوو پیتانە لێک نزیک بکەوە و دەنگی هەر دووکیان پێکەوە بخوێنەوە.

د .... ا   ..... دا ....

د .... ە   ....

ڕ .... ە   ....

ڕ .... ا   ....

ـ دەنگی ئەم دوو پیتانە پێکەوە بخوێنەوە :

سا ـ نا ـ ڕا ـ وا ـ با ـ یا ـ ئا ـ دا ـ

سە ـ نە ـ دە ـ ڕە ـ یە ـ ئە ـ بە ـ وە ـ

ـ ئەم مەیموونە خرپنە چی نووسیوە ؟ بیخوێنەوە و لە خوارەوەی مەیموونەکە، لە سەر خەتە کەم ڕەنگەکان دا بینووسەوە .

(دەرسی 12)

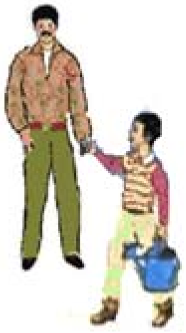

دارا و بابە دێن.

دارا و بابە دار ئاو دەدەن .

دێدە نان و ئاو دێنێ .

ڕابی و ڕێبەر سێو و ماسی دێنن .

بابە وەرە !

دارا و سارا دار ئاو دەدەن .

بابە وەرە !

سارا نان و سێو دێنێ .

بابە وەرە !

ساوان سێو و ڕێواس دێنێ .

و

مامۆستای بەڕێز ! ئەم دەنگبزوێنە دەگەڵ دەنگی چەقیوە (و)، کە لە دەرسی (ئاو) دا خوێندمان، جیاوزە. جیاوازیی دەنگ و دەنگبزوێن لەمە دایە کە دەنگبزوێنەکان قەت لە سەرەتای وشە دا نایەن و قەتیش دوو دەنگبزوێن پێکەوە و شان بە شانی یەک، لە یەک وشە دا جێ ناگرن .

دەرسی 13

تارا

ئاوات

تەوار

تارا ئاو دێنێ.　　　ئاوات ئاو دێنێ.　　　تەوار ئاو دێنێ.

تارا و ئاوات و تەوار ئاو دێنن.

بابە دار ئاو دەدا .

دێدە دار ئاو دەدا.

دار ئاوی دەوێ .

تـ　　　ت

دێدە دار ئاو دەدا.

دێدە سێ داران ئاو دەدا.

دێدە بێستان ئاو دەدا.

بابە دار ئاو دەدا .

بابە سێ داران ئاو دەدا .

بابە بێستان ئاو نادا.

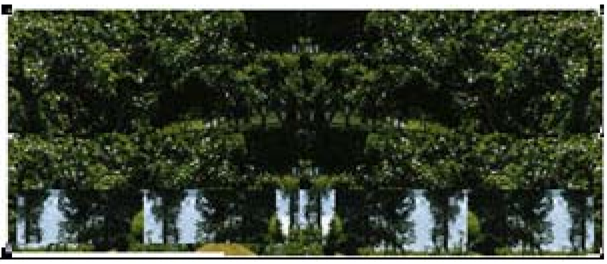

دارستان

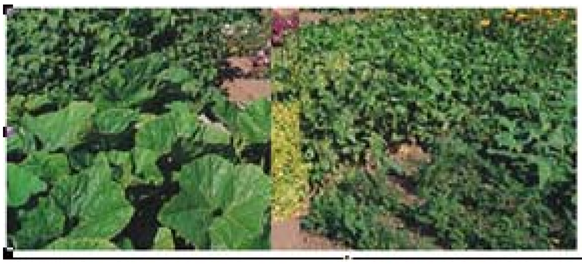

بێستان

تەمرینی مامۆستا و قوتابی

[illegible]

تـ تـ تـ تـ تـ تـ

تـ تـ تـ تـ تـ تـ

تـ تـ تـ تـ تـ تـ

ت ت ت ت ت ت

ت ت ت ت ت ت

ت ت ت ت ت ت

تەمرینی دەنگ و دەنگبزوێن :

تا تە تۆ تێـ تی تیـ تو

تا تە تۆ تێـ تی تیـ تو

تا تە تۆ تێـ تی تیـ تو

دەرسی 14

بادام

مار

دار

ئەمە دارە.

ئەمە مارە.

ئەمە دارە و ئەمە مارە   مار لە نێو داران دا دیارە

سارم

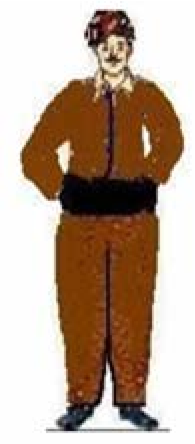

ئارام

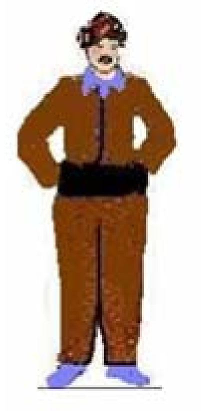

بارام

مام ئارام بابی سارمە .

مام بارام مامی سارامە .

بابە وەرە !

مامە وەرە !

وەرن مار !

وەرن بڕوانن مار بە ئاو دا دەڕوا !

سارم مەترسە !

مەترسە بابم !

ئەمە دارە بە ئاو دا دەڕوا.

مـ م

تـەمرینـی مـامۆستا و قوتـابـی

□□□

مـ مـ مـ مـ مـ مـ

مـ مـ مـ مـ مـ مـ

مـ مـ مـ مـ مـ مـ

م م م م م م

م م م م م م

م م م م م م

تـەمرینـی دەنگ و دەنگبزوێن :

ما مـه مێـ مـێ مـی میـ مو

ما مـه مێـ مـێ مـی میـ مو

ما مـه مێـ مـێ مـی میـ مو

مامۆستا : ئەم سێ ڕستەی خوارەوە بخوێنەوە:

(تارا ئاو دێنێ .) (ئاوات ئاو دێنێ .) (تەوار ئاو دێنێ.)

ـ تۆیش دەتوانی ئەم سێ ڕستانە لێک گرێ بدەیت و یەکجێ و پێکەوە بلێی:

(تارا و ئاوات و تەوار ئاو دێنن .)

ـ دەی ئێستا ئەم دوو ڕستەی خوارەوەش بخوێنەوە :

(دێدە دار ئاو دەدا .)
(ڕێبەر دار ئاو دەدا.)

ـ ئەم دوو ڕستانەی سەرەوەمان لێک گرێ داوە ، بەڵام وشەیەکی گرنگ لە ڕستەکە دا نەماوە، کێ بتوانێ وشە گرنگەکە لە جێی خۆی دابنێتەوە، ئافەرینی مامۆستا وەردەگرێت.

(دێدە و ڕێبەر دار ئاو ....)

ـ ئەم سێ ڕستانەش بخوێنەوە :

(بارام وەرە !) (ئارام وەرە !) (سارام وەرە !)

ـ سێ ڕستەی سەرەوەمان لێک گرێ داوە ، بەڵام ناوەکانمان بیر کردووە، کێ بتوانێ ناوەکان بنووسێت و ڕستەکە تەواو بکات ، ئافەرینی دایە و بابە و مامۆستا وەردەگرێت.

.... و .... و .... وەرن .

ـ لەم سێ خشتەی خوارەوەدا سێ وشە نووسراوە. ئەم سێ وشانەمان لە دەرسەکانی پێشوودا خوێندوون. کێ بتوانێ وشەکان لە ژێرەوەی خشتەکان دا بە چەشنێک بنووسێت کە مانایەک بدەن و ببن بە ڕستەیەک ، ئەو کەسە ئازایە و زانایە.

دیوە	ڕێوی	داوی

....

ـ دایە ئەم ڕستانەی خوارەوەی نووسیوە، بەڵام لە هەر ڕستەیەک دا وشەیەکی شاردۆتەوە. کێ بتوانێ وشەکان بدۆزێتەوە و لەسەر جێی خۆیانیان دابنێتەوە، ئەو کەسە زۆر ئازایە و گەلێک زانایە.

مار بە ئاو دا ....

ڕێوی داوی ....

دێدە بێستان .... دەدا .

باران ....

بابە سێ داران ئاو ....

ـ ئەم وشانە بخوێنەوەو بڵێ یەکەم پیتی سەرەتای هەر وشەیەک چییە .

نەسرین ـ نادر ـ نەرمین ـ ناری ـ وریا ـ ئاوات ـ ئارام ـ ئاران ـ سارم ـ
سەیوان ـ ساوان ـ بەرد ـ دار ـ ئاو ـ ڕێوی ـ ڕاو ـ ڕێ ـ ڕێواس ـ ڕامان ـ
مەریوان ـ ماسی ـ مار ـ مام بارام ـ بابە ـ دێدە ـ برا ـ بەبە ـ بێستان ـ
دارستان ـ سارا ـ سەر ـ سیر ـ سەرما ـ تارا ـ تەوار ـ تار ـ تەماتە ـ ئارد ـ

ـ ئەم پیتانەی خوارەوە بخوێنەوە و بە قەڵەمەکەت ڕەشیان بکەوە:

تـ ت بـ ب د ر سـ ڕ س
ئـ یـ ێ ن و ی ێـ